

L'educació, eina imprescindible sempre i, especialment, en moments de crisi^[1]

Arcadi Oliveres i Boadella
 Setembre del 2012

Es diu sovint que ens trobem enfront d'una crisi de valors i tal afirmació resulta del tot certa quan ens adonem que en l'economia dominen les finances, que en la societat el tenir es troba per damunt del ser, que en la política es validen les solucions armades, que en el lleure els "reality shows" passen per damunt de l'aprenentatge i de l'entreteniment, que l'educació és situada en un lloc secundari dins de les prioritats d'uns governs dits democràtics, que el poder fa dels mitjans de comunicació el seu camp de cultiu, que el delit de compra sobrepassa l'intercanvi equitatiu per tal de cobrir necessitats i que les persones, amb el mite sense sentit del creixement constant, sotmetem sense cap escrúpol tota la natura als nostres desitjos oblidant-nos per complet de les generacions futures.

Si a tals constatacions de tipus més aviat genèric hi afegíssim les dades concretes de la fam, de l'atur, de la pobresa, de les malalties, dels diferencials cada cop més gran entre rics i pobres, de l'esforç suplementari que exigim a la dona, de l'absurda despesa militar, de la publicitat enganyosa, de les xifres incommensurables pagades als artistes i esportistes famosos, dels guanys immorals de les grans firmes i dels especuladors, dels sous escandalosos dels directius empresarials, dels privilegis sense sentit de determinades capes socials i del greu i cert patiment dels indefensos socials, ens adonariem segurament de l'absoluta contradicció entre les notables conquestes científico-tècniques assolides per la Humanitat i el precari nivell de supervivència en el que es troben milions de persones. D'altra banda en els quatre o cinc darrers anys, hem pogut constatar l'acceleració a casa nostra d'aquestes indignes condicions de vida que afecten a un nombre creixent de ciutadans, amb l'aplicació d'un conjunt de mesures completament errònies destinades teòricament a lluitar contra la crisi però que en la pràctica pretenen tant sols salvar a aquells que l'han originat. La sanitat, l'educació i els beneficiaris del fins ara anomenat "estat del benestar" han resultat ésser les víctimes propiciatòries de les anomenades retallades.

Tals retallades serien del tot innecessàries si el sistema impositiu fos equitatiu, si per exemple s'apliqués degudament l'impost de societats, si augmentessin els trams més alts de l'IRPF, si es re-introduïssin l'impost sobre les successions i sobre el patrimoni, si s'eliminessin les SICAV (Societats d'Inversió de Capital Variable) destinades a mimar les grans fortunes i d'una manera especial si eliminéssim el frau fiscal que el gremi estatal d'inspectors d'Hisenda avalua en més de 90.000 milions d'euros l'any. També és podria gaudir de més recursos si es deixés de rescatar els bancs, quins comportaments

ètics resulten ben dubtosos, ja que per altra banda els clients ja queden protegits, fins els primers cent mil euros, pel Fons de Garantia de Dipòsits. En darrera instància es podria prioritzar l'educació si, reflectint una indignació que convindria que fos col·lectiva, rebutgèssim una despesa sense cap sentit positiu com és la militar i que suposa pel cap baix uns 52 milions d'euros diaris a l'Estat espanyol.

Amb tals recursos i la voluntat, més que demostrada, dels ensenyants, podríem pensar en uns elements bàsics per tal de complementar una educació socialment útil i individualment enriquidora i que, segons el meu entendre i sense cap voluntat exhaustiva, serien els següents:

- Anàlisi per a una recerca i percepció crítica de la informació.
- Constatació de viure (la majoria) en unes condicions privilegiades pel que fa a l'entorn mundial que ens permet un elevat nivell de vida i un gaudi probablement malbaratador de la natura.
- Consciència de trobar-nos en un moment de crisi, necessitat de conèixer el seus orígens i posada en pràctica d'una resposta d'indignació i d'acció enfront del patiment de les persones i dels col·lectius.
- Voluntat acollidora dels immigrants amb la generalització del criteri de que "el món és per a tothom".
- Rebuig a qualsevol guerra, procés de militarització i reafirmació en que l'única acció vàlida és la de modalitat no violenta.

Es tracta doncs d'anar arrelant un quadre de valors que no tant sols ens permetran superar aquesta crisi si no que, probablement, n'evitaran de futures.

Nota:

[1] Article publicat a ÀMBITS DE PSICOPEDAGOGIA I ORIENTACIÓ